

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
VI.1.C

DOCTRINA
PODJEŠTĚDSKÉ GYMNÁZIUM

LATINA

VI.1.C – Latina

Charakteristika předmětu: LATINA ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Latinský jazyk plní jednak funkci propedeutickou, tj. poskytuje elementární úvod do studia dalších oborů (jazykověda, literární věda, historie, filozofie, politologie, sociologie, religionistika apod.), zároveň rozvíjí logické myšlení, zejména schopnost analýzy a syntézy. Poznatky z tohoto oboru se uplatňují při studiu cizích jazyků (románských, ale i angličtiny), medicíny a mnoha dalších oborů, jejichž terminologie vychází většinou z latiny. Studenti jsou vedeni k užívání cizích slov (pocházejících z latiny) ve správném významu a účelně ke konkrétní jazykové situaci, čímž se zvyšuje jejich kultura projevu. Obsah předmětu stojí mimo základní vzdělávací programy, lze v něm však nalézt prvky vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace, Člověk a společnost, Umění a kultura a průřezového tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	1	X
II. ročník	2	X
III. ročník	(2)	X
IV. ročník	(2)	X

Organizace výuky

Předmět je zařazen jako povinný v I. ročníku s jednohodinovou a II. ročníku s dvouhodinovou dotací, jako volitelný ve III. a IV. ročníku s dvouhodinovou dotací. V prvních dvou ročnících výuky se klade důraz na elementární znalosti slovní zásoby, hláskosloví a morfologie, na práci s jednoduchým textem. V dalších ročnících se znalosti rozšiřují o základní pravidla syntaxe a kulturně-historické reálie, důraz je kladen zejména na práci s latinským textem.

Výchovné a vzdělávací strategie

Studium latinského jazyka rozvíjí morálně volní vlastnosti studentů, neboť vyžaduje osobní disciplínu a houževnatost. Přispívá k rozvoji všeobecného kulturního rozhledu. Vede k osvojení základních pracovních návyků a postupů, které jsou důležité pro osobní růst každého jednotlivce. Pomáhá k pochopení souvislostí mezi kulturami jednotlivých evropských národů. Zároveň vede studenta k uvědomění si propojenosti mnoha oborů vzdělávání.

VI.1.C – Latina

Kompetence k učení

- klademe důraz na pochopení systémové povahy jazyka
- umožňujeme informace efektivně využívat pro zdokonalení znalostí mateřského jazyka
- rozvíjíme schopnosti morfologické a syntaktické jevy analyzovat, pochopit a aplikovat v jiných jazykovědných oborech

Kompetence k řešení problémů

- rozvíjíme schopnost kombinovat jazykové znalosti s mimojazykovými zkušenostmi
- vyžadujeme respekt k duševnímu bohatství lidí
- podporujeme práci s různými zdroji informací

Kompetence komunikativní

- dbáme na vhodnou formulaci myšlenek
- vyžadujeme souvislý a kultivovaný projev písemný i ústní
- motivujeme k aktivnímu naslouchání druhým lidem

Kompetence sociální a personální

- rozvíjíme zájem o společné kořeny evropské civilizace
- podporujeme toleranci vůči jiným sociálním a etnickým skupinám
- rozvíjíme potřebu efektivně spolupracovat s ostatními
- učíme respektovat různá hlediska a stanoviska lidí

Kompetence občanské

- rozvíjíme schopnost empatie
- vedeme k pochopení práv a povinností ve škole i mimo ni
- vedeme k poznávání morálního hodnotového systému antické společnosti
- formujeme etické vědomí a občanské postoje studentů
- posilujeme respekt ke kulturně-historickému dědictví antiky

Kompetence digitální

- vyhledáváme informace na internetových stránkách, porovnáváme a interpretujeme je
 - připravujeme prezentace na zadaná témata
 - využíváme online slovníky
 - tvoříme myšlenkové mapy k tematickým celkům
-

VI.1.C – Latina

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Hláskosloví a morfologie • zvuková a grafická stránka • výslovnost, písmo, přízvuk • základy lingvistické terminologie, základy odborné terminologie • slovní zásoba • 1.–3. deklinace substantiv • zájmena osobní • 1.–2. konjugace sloves v systému přítomném	○ <i>student ovládá výslovnost latiny obvyklou v našem prostředí</i> ○ <i>používá správnou lingvistickou terminologii gramatických kategorií všech druhů slov</i> ○ <i>vysvětlí používaná přejatá slova latinského původu v češtině</i> ○ <i>je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací</i> ○ <i>pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum</i> ○ <i>správně užívá osobní zájmena při překladu za latiny do češtiny i opačně</i> ○ <i>zařadí známá i neznámá slovesa správně do konjugací</i> ○ <i>ovládá časování slovesa esse v přítomnu, futuru a imperfektu</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax • věta jednoduchá oznamovací • věta jednoduchá záporná Práce s latinským textem • nácvik překladu jednoduchého textu z latiny do češtiny Kulturně-historické reálie • římská magistratura • demografie • kultura • sociální vztahy • římský kalendář • přehled řecké a římské mytologie	○ <i>student překládá jednoduché věty z latiny do češtiny a opačně</i> ○ <i>správně užívá záporu v jednoduchých větách</i> ○ <i>umí pracovat se slovníkem</i> ○ <i>přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i> ○ <i>student zná jména a atributy základních bohů antické mytologie</i> ○ <i>student má základní představu o životě ve starověkém Římě</i>	

II. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie • slovní zásoba • 3. deklinace • adjektiva 1.–3. deklinace • 3.–4. konjugace v systému přítomném • adverbia • zájmena osobní a přivlastňovací • indikativ imperfekta aktiva a pasiva • sloveso esse a jeho složeniny • ablativ časový • deponentní slovesa	○ <i>student si průběžně rozšiřuje slovní zásobu aktivní i pasivní</i> ○ <i>uvědomuje si hlubší jazykové souvislosti a vliv latiny na moderní jazyky</i> ○ <i>je schopen podle typu skloňování zařadit substantiva a adjektiva do jednotlivých deklinací</i> ○ <i>na základě znalostí skloňování je schopen určit možné alternativy tvaru nominativu</i> ○ <i>pomocí slovníku přeloží neznámé substantivum i adjektivum</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)

VI.1.C – Latina

• futurum I. sloves 1.–4. konjugace • číslovky základní a řadové	○ ovládá časování slovesa esse v <i>prézentu, futuru a imperfektu</i> ○ rozpozná tvary <i>future sloves</i> ○ skloňuje <i>běžná zájmena</i> ○ ovládá <i>základní a řadové číslovky</i>	
Práce s latinským textem • nácvik techniky překladu souvislého textu	○ <i>student umí pracovat se slovníkem</i> ○ <i>přeloží se slovníkem jednoduchý upravený text</i>	
Kulturně-historické reálie • přehled řecké a římské mytologie • hlavní vývojové etapy římské literatury • přehled o používání latinské terminologie v současnosti	○ <i>student dokáže v českém jazyce sestavit přehled nejdůležitějších antických autorů a jejich děl</i> ○ <i>student rozumí latinským termínům běžně používaným v různých oborech</i>	

III. - IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Morfologie • 1.–4. konjugace v systému perfektním a supinovém • deponentní slovesa • participia (zejména <i>prézentu aktiva a perfekta pasiva</i>)	○ <i>student rozlišuje minulé časy v latině</i> ○ <i>překládá minulé časy správně s ohledem na slovesné vidy v českém jazyce</i> ○ <i>při vyhledávání slovesa ve slovníku si uvědomuje možnost deponentních tvarů</i> ○ <i>dokáže participium přeložit různými způsoby</i>	Realizováno PT Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (Žijeme v Evropě – evropské kulturní kořeny a hodnoty)
Syntax • vazba infinitivu s akuzativem • vazba nominativu s akuzativem • ablativ absolutní • nepřímé otázky • souslednost časová	○ <i>student překládá jednoduché latinské syntaktické struktury</i>	
Práce s latinským textem • nácvik techniky překladu souvislého textu	○ <i>student přeloží s pomocí slovníku upravený text</i>	
Kulturně-historické reálie • hlavní etapy antické kultury	○ <i>student zná nejvýznamnější politické osobnosti antiky</i>	